ds. J. de Bruin, preek over Zondag 16-1 van de Heidelbergse Catechismus, gehouden in de Jeruzalemkerk (Chr. Geref. Kerk) te Rotterdam-Kralingen op 20 augustus 2023.

Votum en groet.

Zingen: Psalm 22:7:
Zij rukken aan, met opgesperden mond,
Gelijk een leeuw, al brullend in het rond.
Ik vloei daarheen als waat'ren op den grond,
Die zich verspreiden;
Mijn beend'ren zijn in mij vaneen gescheiden.
O doodlijk uur!
Wat hitte doet mij branden!
Mijn hart is week, en smelt in d' ingewanden,
Als was voor 't vuur.

Schriftlezing: Lukas 23:39-56:
39 En een van de kwaaddoeners, die gehangen waren, lasterde Hem, zeggende: Indien Gij de Christus zijt, verlos Uzelven en ons.
40 Maar de andere antwoordende bestrafte hem, zeggende: Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt?
41 En wij toch rechtvaardiglijk, want wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan hebben; maar Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan.
42 En hij zeide tot Jezus: Heere, gedenk mijner als Gij in Uw Koninkrijk zult gekomen zijn.
43 En Jezus zeide tot hem: Voorwaar zeg Ik u: Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.
44 En het was omtrent de zesde ure, en er werd duisternis over de gehele aarde, tot de negende ure toe.
45 En de zon werd verduisterd, en het voorhangsel des tempels scheurde middendoor.
46 En Jezus roepende met grote stem, zeide: Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest. En als Hij dat gezegd had, gaf Hij den geest.
47 Als nu de hoofdman over honderd zag wat er geschied was, verheerlijkte hij God en zeide: Waarlijk, deze Mens was rechtvaardig.
48 En al de scharen die daar samengekomen waren om dit te aanschouwen, ziende de dingen die geschied waren, keerden weder, slaande op hun borsten.
49 En al Zijn bekenden stonden van verre, ook de vrouwen die Hem tezamen gevolgd waren van Galiléa, en zagen dit aan.
50 En zie, een man, met name Jozef, zijnde een raadsheer, een goed en rechtvaardig man
51 (Deze had niet medebewilligd in hun raad en handel), van Arimathéa, een stad der Joden, en die ook zelf het Koninkrijk Gods verwachtte;
52 Deze ging tot Pilatus en begeerde het lichaam van Jezus.

53 En als hij hetzelve afgenomen had, wond hij dat in een fijn lijnwaad, en legde het in een graf, in een rots gehouwen, waarin nog nooit iemand gelegd was.
54 En het was de dag der voorbereiding, en de sabbat kwam aan.
55 En ook de vrouwen die met Hem gekomen waren uit Galiléa, volgden na en aanschouwden het graf, en hoe Zijn lichaam gelegd werd.
56 En wedergekeerd zijnde, bereidden zij specerijen en zalven; en op den sabbat rustten zij naar het gebod.

Zingen: Psalm 115:9:
In 't stille graf zingt niemand 's HEEREN lof;
Het zielloos lijf, gedompeld in het stof,
Kan Hem geen glorie geven;
Maar onze tong zingt, tot in eeuwigheid,
Des HEEREN lof, Zijn roem en majesteit.
Looft God, de bron van 't leven!

Lezen: 12 Artikelen des geloofs.

1. Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.
2. En in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere;
3. Die ontvangen is van den Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria;
4. Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle;
5. ten derden dagen wederom opgestaan van de doden;
6. opgevaren ten hemel, zittende ter rechterhand Gods des almachtige Vaders;
7. vanwaar Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.
8. Ik geloof in de Heilige Geest.
9. Ik geloof een heilige, algemene, Christelijk Kerk, de gemeenschap der heiligen;
10. vergeving der zonden;
11. wederopstanding des vleses;
12. en een eeuwig leven.

Lezen: Heidelbergse Catechismus Zondag 16 vraag en antwoord 40, 41, 42 en 43:

Vraag 40 Waarom heeft Christus Zich tot in den dood moeten vernederen?
Antw. Daarom dat vanwege de gerechtigheid en waarheid Gods niet anders voor onze zonden kon betaald worden, dan door den dood des Zoons Gods.
Vraag 41 Waarom is Hij begraven geworden?
Antw. Om daarmede te betuigen dat Hij waarachtiglijk gestorven was.
Vraag 42 Zo dan Christus voor ons gestorven is, hoe komt het dat wij ook moeten sterven?
Antw. Onze dood is geen betaling voor onze zonden, maar alleen een afsterving van de zonden en een doorgang tot het eeuwige leven.

Vraag 43 Wat verkrijgen wij meer voor nuttigheid uit de offerande en den dood van Christus aan het kruis?
Antw. Dat door Zijn kracht onze oude mens met Hem gekruisigd, gedood en begraven wordt, opdat de boze lusten des vleses in ons niet meer regeren, maar dat wij onszelven Hem tot een offerande der dankbaarheid opofferen.

Gebed.

Zingen: Psalm 39: 3 en 5:
Vers 3:
"O HEER, ontdek mijn levenseind aan mij;
Mijn dagen zijn bij U geteld;
Ai, leer mij, hoe vergankelijk ik zij;
Een handbreed is mijn tijd gesteld;
Ja, die is niets; want, schoon de mens zich vleit,
De sterkst' is enkel ijdelheid."
Vers 5:
Nu dan, o HEER, wat is 't, dat ik verwacht?
Mijn hope staat op U alleen.
Verlos mij, door Uw onweerstaanb're kracht,
Van al mijn ongerechtigheên,
En stel mij niet, getrouwe Toeverlaat,
Den dwazen sterv'ling tot een smaad.

Preek: Geliefde gemeente, wie kent de sterke Simson niet? Een overbekend persoon in de Heilige Schrift, jongens en meisjes. Hij was één van de richters die geroepen werd om Israël te gaan verlossen van de Filistijnen. Hij was een held die bekend staat om zijn zelfopofferende liefde voor dat volk. Dat is met name gebleken in zijn sterven. Alleen heeft hij de taak die op zijn schouders lag gedaan. Alleen heeft hij gestreden. Alleen heeft hij ook geleden. En alleen is hij ook gestorven. Niemand van de Israëlieten, van zijn volk, was bij hem. Zo is hij tot nut voor het volk geweest en is hij tot eer van God geweest, hoewel er ook heel veel dingen op Simsons leven aan te merken zijn. Nochtans was hij een kind van God en een knecht van God. Christus leefde in zijn hart en bij tijden komt dat juist openbaar, zodat hij met recht op bepaalde momenten in zijn leven een type van Christus genoemd kan worden.

Want Christus heeft ook alleen geleden en alleen gestreden. De woorden die wij vinden in Jesaja 63 vers 3, zijn ook van toepassing op de Heere Jezus: *'Ik heb den pers alleen getreden, en er was niemand van de volken met Mij.'* Zo leidde die weg naar het kruis. Daar is Hij alleen gestorven en Hij werd ook alleen begraven. Van Simson staat beschreven dat hij in zijn dood meer Filistijnen gedood heeft dan in zijn leven. Hoeveel te meer de Heere Jezus Christus, toen Hij stierf aan het kruis! Toen heeft Hij alle doodsvijanden overwonnen die er te vinden zijn. Dat wilde Hij. Hij wilde Zich zelfs tot in de dood vernederen.

Want Hij wist: dat eist de gerechtigheid van Mijn Vader, en dat is in overeenstemming met de waarheid van Mijn Vader. Daarom deed Hij dit als Borg voor Zijn Kerk. Daarom – en ik hoop dat dat ook in uw en jouw leven zo mag zijn of worden – zal dat sterven van Christus een verzoenend sterven zijn. En is dat voor alle gelovigen van alle tijden en plaatsen het enige rustpunt van het hart. Zoals die 18e-eeuwse dichter het onder woorden bracht: '*Jezus, Uw verzoenend sterven, blijft het rustpunt van ons hart. Als wij alles, alles derven (missen moeten), blijft Uw liefde ons bij in smart. Och, wanneer mijn oog eens breekt, het angstig doodszweet van mij leekt, dat Uw bloed mijn hoop dan wekke, en mijn schuld voor God bedekke.*'

Kijk, gemeente, bij dat verzoenend sterven mogen wij deze middag stilstaan. **We schrijven als thema boven de prediking: Het Ware Geloof in de Gestorven Christus**. Drie gedachten:

1. Zijn verzoenend sterven
2. Zijn troostvol sterven
3. Zijn vruchtbaar sterven.

1. Zijn Verzoenend Sterven
De laatste keer dat wij stilstonden bij de inhoud van de Catechismus, hoorden wij dat de Heere Jezus Christus als Borg geleden heeft onder de toorn van God, onder het oordeel van God en onder de vervloeking van God. Zo heeft Hij de ganse tijd van Zijn leven geleden. Maar dat smartelijke lijden kwam aan het einde van Zijn leven tot een ongekend dieptepunt. Daar moest Hij worstelen in de hof van Gethsémané, waar Hij de toorn van God over de zonde op Hem af voelde komen, ja, op Zijn reine ziel voelde drukken. Vervolgens werd Hij onschuldig veroordeeld door Pontius Pilatus, om uiteindelijk overgegeven te worden tot die verschrikkelijke kruisdood.

Dat was het rechtvaardige oordeel van de Hemelse Rechter. Hoe gewillig was de Heere Jezus Christus als Borg en Middelaar om de vloek van vloekwaardige zondaren op zich te nemen, ja, die te dragen en die weg te dragen! Daarom kon Hij als de gekruisigde Christus uitroepen aan het kruis van Golgotha: '*Het is volbracht.*' Was dat dan de laatste trap van Zijn vernedering? Nee, daar volgden nog een derde en een vierde trap op. Want de kruisiging eindigde in de dood. De gekruisigde Christus werd een gestorven Christus. En de gestorven Christus werd een begraven Christus.

Maar waarom? Waarom moest Christus Zich tot in de dood vernederen? Dat is de eerste vraag die we tegenkomen in Zondag 16, die de onderwijzer aan zijn leerling gaat stellen. Dan mag die leerling door genade antwoord geven, een antwoord waaruit weer zo duidelijk blijkt dat hij bevindelijke geloofskennis van God gekregen heeft, en ook van de deugden van God. Hij heeft namelijk God leren kennen in Zijn gerechtigheid en in Zijn waarheid. Daar heeft hij al eerder belijdenis van afgelegd. Want als we terugbladeren in de Catechismus en we komen in Zondag 4 terecht, dan komen wij ook weer Gods gerechtigheid tegen.

Dan zegt hij: Gods gerechtigheid eist dat de zonde, welke tegen de allerhoogste majesteit Gods gedaan is, ook met de hoogste, dat is de eeuwige straf aan lichaam en ziel gestraft wordt. Dat eist Gods gerechtigheid. Of zoals het Woord van God het zelf zegt: *'De ziel die zondigt, die zal sterven.'* Maar deze leerling kende ook de waarheid van God. Ook daar heeft hij al eerder belijdenis van afgelegd in Zondag 4. Want hij zegt: Gelijk God gesproken heeft – en daar heb je de waarheid –: *'Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven staat in het boek der wet, om dat te doen.'* En: *'De bezoldiging der zonde is de dood.'* Waar heeft dat deze leerling nu gebracht, deze geloofskennis, deze bevindelijke kennis van Gods gerechtigheid en Gods waarheid? Dat heeft hem gebracht op de plaats van het gericht, waar God moest uitspreken: Maar u, jij, bent des doods schuldig. Daar werd deze leerling voor ingewonnen, zodat hij mocht belijden: *'Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig.'*

Maar weet u wat zo'n onuitsprekelijk wonder is, gemeente? Dat God van de plaats van het gericht een plaats van vrijspraak maakt. Want wat openbaarde zich nu op het kruis van Golgotha? Dat God Zijn rechtvaardige eis om te betalen voor de zonde op Christus heeft gelegd. En dat Hij de waarheid van Zijn Woord aan Christus heeft volvoerd. Want Christus is de dood ingegaan in plaats van Zijn Kerk, en heeft zo volkomen de schuld van Zijn Kerk betaald met Zijn bloed; dat is met Zijn leven. Zo moest het. Het kon niet anders. Het was de eis van Gods gerechtigheid en dat was helemaal in overeenstemming met datgene, wat de waarheid van Gods Woord ons laat weten. Christus was zo gewillig, zo gewillig om te buigen voor Gods gerechtigheid, en om aan Gods waarheid te voldoen, zodat Hij zei: *'Vader, Ik kom om Uw wil te doen.'* En Hij heeft het gedaan. Volkomen heeft Hij Zich overgegeven tot in de dood om zo de zonden te verzoenen. O, wat heeft die lieve Borg, gemeente, Zich diep, diep willen vernederen voor goddelozen, voor zondaren die de dood verdiend hebben. Hij heeft Zich willen vernederen tot in de dood van het kruis. Dat was een bewuste daad van de Heere Jezus. Hij heeft namelijk Zelf Zijn leven afgelegd. We hebben samen gelezen hoe dat openbaar kwam in die laatste woorden die Hij uitsprak: *'Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest.'*

Wat heeft de Heere Jezus toen gedaan? Toen heeft Hij als het ware op onzichtbare wijze Zijn ziel uit Zijn lichaam gehaald, en heeft dat neergelegd in de handen van Zijn Vader en zo stierf Hij. Dat is wat geweest voor de Heere Jezus. Want de Heere Jezus is nauw betrokken geweest bij de schepping. Het is de Heere Jezus geweest, Die namens Zijn Vader uit het stof van de aarde de mens geschapen heeft. Het is de Heere Jezus geweest, Die namens Zijn Vader de ziel in die mens geblazen heeft. Toen ontstond het kroonjuweel van de schepping, tot eer van de Vader, maar niet minder tot eer van de Zoon. Het is wat geweest voor de Heere Jezus, dat Hij Die de mens zo goed en naar het evenbeeld van Zijn Vader geschapen heeft, met ziel en lichaam in één persoon, nu Zelf Zijn ziel uit dat lichaam gaat geven aan de Vader. En dan in het volle besef dat de dood het loon op de zonde is, zo stierf Hij welbewust voor het aangezicht van Zijn Vader.

Hij doorleefde de dood, die verschrikkelijke dood, die scheiding tussen lichaam en ziel, wat als een harmonie geschapen was. Hij gaf Zijn ziel over in de handen van een rechtvaardige Rechter, want Hij wist: Mijn Vader eist de dood van een zondaar, terwijl Hij zelf nooit één zonde had gedaan. Toch heeft Hij Zich zo diep willen vernederen om heel bewust als het ware die doodsJordaan door te gaan. Hij trad als het ware die laatste vijand, de dood, tegemoet en legde zo Zijn leven af als een offer, als een daad. Ja, dat was een Borgtochtelijke dood, want Hij doodde daarin de dood van Zijn Kerk.

Dat is echt gebeurd. En het bewijs dat de Heere Jezus echt gestorven was, blijkt uit Zijn begrafenis. Christus werd begraven in de hof van Jozef van Arimathea. Ook dat moest gebeuren, dat was de vierde trap van Zijn vernedering. Ook dat hoorde bij het eisend recht van God. Ook dat hoorde bij de gesproken waarheid van God. Want toen de mens gevallen was in de zonde, heeft de Heere God tegen Adam en Eva, en in hen tegen het ganse menselijke geslacht, gezegd: *'Het aardrijk zij om uwentwil vervloekt.'* En één van die bewijzen dat het aardrijk vanwege de zonde vervloekt is, is dat God zei: *'Stof zijt gij, en tot stof zult gij wederkeren.'* Dat betekent: begraven worden.

Gemeente, hebt u het wel eens overdacht? Als stof – het stoffelijk overschot zoals het wel eens gezegd wordt –, het lichaam van een overledene, als het aan de schoot van de aarde wordt toevertrouwd, keert het stof weer terug tot het stof. Dat is gekomen vanwege de vloek die over de aarde gekomen is vanwege de zonde. Hebt u zo wel eens bij een open graf gestaan? Hebt u zo wel eens tussen de graven gelopen op een begraafplaats? O gemeente, een open graf is een schande, een schande voor een mens. Een open graf is een oordeel van God. O, wat kunnen er tranen vloeien bij het open graf van een geliefde, en dat mag, dat mag zeker. Jezus weende ook toen Hij stond bij het graf van Zijn geliefde vriend Lazarus.

En toch, gemeente, toen Jezus weende bij het graf van Zijn vriend Lazarus, was dat niet alleen vanwege de liefdesband die er was als van een Mens tot een mens. Maar Christus doorzag wat anders. Daar achter die steen van dat graf lag een lichaam waar de doodsgeur al van afging. En als geen ander heeft Christus het doorleefd: Dat is de bezoldiging van de zonde. Dat deed Christus wenen bij het graf. Hij rook die geur als het ware. Toen kwam het in Zijn Borgtochtelijke ziel: *'De ziel die zondigt, die zal sterven.'* En nu ben Ik op weg om te sterven, maar ook om begraven te worden.

Daarom, gemeente, sta eens stil bij een graf. Dat zou ons diep moeten vernederen. Daarom weg met allerlei bloemen en franjes en allerlei toestanden. Het spreekt van het oordeel van God over de zonde. Wat doet de Heere Jezus nu? Als Hij gestorven is, wil Hij in een graf liggen. Waarom? Niet opdat Zijn lichaam daar zou vergaan. Daar zou Zijn Vader wel voor zorgen, dat het drie dagen intact blijft. David heeft ervan geprofiteerd in Psalm 16: *'Gij zult niet toelaten dat Uw Heilige de verderving ziet.'* Want Hij moest opstaan uit de doden.

Maar weet u, gemeente, als Christus nu begraven wordt in dat graf, neemt Hij de vloek van het graf weg voor Zijn Kerk. Daarom wordt het graf van een kind van God een rustplaats. Dat is een zegen voor degenen die God vrezen. Daarom wordt het voor hen een wonder dat Christus niet alleen gestorven is, maar ook begraven is om dat graf te heiligen. Nu, gemeente, Wie is de gestorven en begraven Christus voor u en voor jou? Welke waarde heeft het sterven van Christus voor u gekregen, of nog niet gekregen? Is dat sterven van de Heere Jezus voor u en voor jou al een verzoenend sterven geworden? Als dat zo is, dan is God in je leven gekomen met Zijn ontdekkend onderwijs.

Dan heb je het leren verstaan dat God zei: Zondaar, je moet sterven, je moet de dood sterven wegens de zonde. Dat eist Mijn recht, dat zegt Mijn waarheid. Dan heb je dat leren geloven. Dan heb je dat ook leren toe-eigenen. Toen werd je een arme van geest, die hartelijk begon te treuren over je zonde, want dat is de oorzaak dat je sterven moet. Toen heb je ervaren en gezien dat je leven niets anders is dan een stroom van ongerechtigheden, die zelfs de overhand over je hebben. Toen heb je geleerd dat je jezelf van die zonde nooit meer kan verlossen. Hoe zou het ooit voor u, voor jou, voor mij waar kunnen worden: '*Maar ons, weerspannig overtreden, verzoend en zuivert zijt Gij*?'

Dat kan nu alleen vanwege die gestorven Christus, Die ook begraven is. O, heeft de Heilige Geest je ogen voor Hem geopend, Die Zijn ziel uitgestort heeft in de dood, en '*met de overtreders is geteld geweest, en veler zonden gedragen heeft, en voor de overtreders gebeden heeft*?' Heb je zo de stem van Christus wel eens mogen vernemen door de prediking van het Evangelie, die tot u, arme zondaar, zei: *'Vrees niet, o zondaar, want Ik ben de Eerste en de Laatste en Die leef.'* Ja wel, '*Ik ben dood geweest, en zie, Ik leef tot in alle eeuwigheid, en Ik heb de sleutels van de hel en van de dood.'* En daarom: Zie op Mij, geloof in Mij, gij zult niet sterven, maar leven. Want door Mijn kruisdood heb Ik uw schuld betaald, heb Ik uw zonden verzoend. En door Mijn begrafenis heb Ik al je ongerechtigheden voor eeuwig begraven in Mijn graf. En daarom arme, doodschuldige zondaar: 'Ik ben uw losprijs, om uw verloren ziel voor eeuwig vrij te kopen.'

O, wie kan onder woorden brengen wat er dan door je ziel heengaat, als Christus Zich zo aan je gaat openbaren? Wie kan verklaren als Gods Geest zoveel geloof geeft, dat u Christus mag omhelzen in Zijn kruisdood als de Bron van uw leven? Wordt dan de dood van Christus niet rijker dan je eigen leven? En gaat het dan niet leven vanbinnen, in je hart? Mijn Jezus, U bent voor mij gestorven, U bent voor mij de dood ingegaan. Mijn zonden deden U sterven, o Heere Jezus. Mijn zonden deden U neerliggen in dat stille graf. Maar zo, o lieve Heere Jezus, hebt U mijn leven willen verlossen van het verderf. Zo hebt U al mijn zonden willen verzoenen. En daarom kan ik niets anders zeggen, ziende op Uw sterven aan het kruis van Golgotha, Uw verzoenend sterven: Ja toch, ondanks door alle stormen en duisternissen heen, blijft dat het rustpunt van mijn hart.

Daarom mag ik weten: Als straks mijn stervensuur komt, zal mijn sterven geen betaling meer zijn voor de zonden, maar een doorgang tot het eeuwige leven. Want Uw sterven, Heere Jezus Christus, is voor mij een zeer troostvol sterven.

2. Zijn Troostvol Sterven.
Dat brengt ons bij onze tweede gedachte: Zijn troostvol sterven. Inderdaad, de Heere Jezus heeft met Zijn dood volkomen betaald voor de zonden van Zijn Kerk. Volkomen en vrijwillig heeft Hij de straf willen dragen. Zo diep wilde Hij Zich nu vernederen, zo diep, dat Hij de dood heeft overwonnen. Daarom is de dood geen straf meer voor de zonden van al Zijn kinderen. Daarom zal die grote schare, die niemand kan tellen, verlost worden van de geestelijke dood, maar ook van de eeuwige dood, en zullen ze straks eeuwig, eeuwig leven met Hem.

Maar als dat nu zo is, waarom moet iemand die de Heere vreest, een ware christen, een ware gelovige, een kind van God, dan toch nog een keer sterven? Want dat is duidelijk: Gods kinderen zullen ook een keer moeten sterven. Gods kinderen zullen ook in aanraking komen met de tijdelijke dood, zolang de wederkomst nog niet heeft plaatsgevonden. Maar waarom dan? Dat is ook een vraag die de onderwijzer aan zijn leerling gaat stellen: *Zo dan Christus voor ons gestorven is, hoe komt het dat wij ook moeten sterven?*

Voordat ik ga uitleggen wat de Catechismus daarover zegt, zou ik u eerst twee andere redenen willen geven waarom Gods kinderen ook sterven moeten. De eerste reden is dit: Stel dat de Heere dat nu niet deed en Hij liet al Gods kinderen op de aarde leven tot aan de wederkomst. Dat had de Heere ook kunnen doen. Hoe zouden ze dat vol hebben kunnen houden? Hoe zou die arme Abel dat ooit vol hebben kunnen houden, om al die eeuwen nog hier in deze wereld te leven, terwijl het er niet beter op wordt, alleen maar slechter? Hoe zou een kind van God nog eeuwen hier op aarde kunnen blijven, terwijl ze met Paulus gaan leren: *'Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?'*

Nee, zegt de Heere: Ik laat u niet altijd op aarde leven tot aan de wederkomst, maar Ik haal je op tijd binnen, om je te verlossen uit de strijd en de verdrukking. Dat is de eerste reden die ik wil noemen. En dan de tweede reden. De Heere zou ook kunnen zeggen: Ik ga onderscheid maken tussen Gods kinderen en degenen die Mijn vijanden zijn. En dan laat Ik Gods kinderen niet sterven, maar Ik neem ze zo op in de hemel, zoals Henoch en Elia. En degenen die Mij niet liefhebben, die laat Ik sterven. Moet u zich eens voorstellen dat de Heere dat zo zou doen. Wat zou dat veel pijn en verdriet geven in het rouwproces als er iemand dan echt sterft. Want dan wordt het gelijk duidelijk: Die is verloren. Wat zal dat voor een dienaar van het Woord lastig worden, ja heel moeilijk worden, om een gemeentelid te moeten begraven die gestorven is.

Want iemand die sterft, is per definitie dan geen kind van God. En de kinderen van God zouden zo opgenomen worden. Dat is toch ondraaglijk? Nee, de Heere heeft in Zijn wijsheid rechtvaardigen en goddelozen beschikt dat zij eens zullen sterven, want op de grote dag komt de scheiding openbaar. Tot die dag zal het blijven klinken in deze wereld: En hij stierf, en zij stierf. De grote vraag is wel, gemeente, hoe zullen wij sterven? Dan wordt het vanmiddag wel heel persoonlijk.

Denk u zich eens een ogenblik in, gemeente. Als deze week uw sterfdag aanbreekt, hoe zult u dan sterven? Dat moet je eigenlijk nu kunnen zeggen. Het kan over een uur al zijn. Daarom is het een allerbelangrijkste vraag. En ook is het nuttig om aan je sterfdag te denken, wil het eenmaal goed zijn. Wil je weten dat je na je sterven opgenomen wordt in heerlijkheid, dan zul je in je stervensuur stervensgenade moeten ontvangen. Maar die stervensgenade ontvang je alleen, als je in dit leven levensgenade hebt ontvangen. Dat betekent heel eenvoudig dat je tot bekering gekomen bent, dat je een geestelijk mens geworden bent. Dat je iets kent van die opzoekende zondaarsliefde van de Heere in je leven. Dat leven dat je uit Christus mag ontvangen.

Nou, gemeente, kent u die levensgenade? Dat is dan een belangrijke vraag om een goed antwoord te kunnen geven op de vraag, hoe je straks zal sterven. Als je levensgenade ontvangen hebt, als je een kind van God geworden bent, dan zul je stervensgenade ontvangen in het uur dat je sterven moet. Wat houdt dat dan in? Antwoord 42 noemt ons drie stervensgenaden. De eerste is dat de dood geen betaling is voor de zonde. Dat heeft Christus gedaan. Christus heeft alle zonden op Zich genomen. Als de grote zondebok heeft Hij ze weggedragen. God gedenkt ze niet meer. En omdat God ze niet meer gedenkt, hoeven ze ook niet meer gestraft te worden. Daarom geen straf meer, geen oordeel meer. Het is zelfs geen vijand meer. Want de vloek is eruit, de prikkel is eruit, namelijk de zonde. Daarom zal elk kind van God, wie hij ook is en waar hij ook woont, ontslapen in Christus.

Nee, dat betekent niet dat al Gods kinderen op dezelfde manier zullen sterven. Sommige mensen worden ziek en krijgen een ziekbed, een lang ziekbed of een kort ziekbed. Sommigen worden plotseling in één ogenblik weggenomen, zelfs terwijl er niemand bij hoeft te zijn. Het ene kind van God gaat in het licht naar de hemel, en het andere kind van God onder veel strijd en aanvechting. Maar hoe die omstandigheden ook zullen zijn, als het uur van sterven aanbreekt, is het geen betaling voor de zonden. Want dat heeft Christus voor hen gedaan, en zullen zij ontslapen in Christus. Wat moet dat zalig zijn om in Christus te ontslapen. Ja, het woord zegt het al, hè? Dan mag je gaan slapen en rusten tot de jongste dag. En je ziel gaat naar God. Als je dat nu niet kent, als je nu geen levensgenade kent, dan ga je onverzoend sterven. Grijpt je dat weleens aan, onbekeerde zondaar? Want vanuit onszelf zijn we zo gerust. En dat is een valse gerustheid buiten Christus.

O jawel, dan kun je weleens een moment hebben dat het je aanspreekt. En dan kun je weleens 's avonds op bed liggen dat het je aangrijpt: Sterven, sterven, dat is God ontmoeten. En dat kan ik niet. Die rampzaligheid waarvan je weet vanuit de Schriften. O, onbekeerde zondaar, als je sterft, is het een onverzoend sterven. Een vreselijker situatie is niet denkbaar. En dan klinkt tegen die achtergrond deze middag de stem van die opgestane Koning, Die de dood heeft overwonnen. En Die roept het die onbekeerde jongen toe. En Die roept het dat onbekeerde meisje toe. Die man, die vrouw, die onverzoend voortleeft: *'Ontwaak gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten.'* Als dat gebeurt in je leven, dan zul je straks ervaren in het uur van sterven: Er is geen betaling meer voor de zonde.

Wat dan wel? En dan kom ik bij de tweede stervensgenade: Een afsterving van de zonde. Wat kunnen de kinderen van God daar weleens naar verlangen! Want ze strijden hier op aarde toch altijd weer met de overgebleven zonde, met die oude mens, dat zondige vlees. Er kunnen weleens van die momenten zijn dat je het zondigen zo moe bent. Waar hebben ze de meeste smart over? Dat ze zo ervaren, na ontvangen genade, dat ze zo dikwijls zondigen tegen de liefde in, tegen de goedheid van God in. O, wat wensen ze dan daarvan verlost te worden.

Weet je, wanneer dat verdiept wordt? Naarmate ze meer zicht krijgen op het sterven van Christus, op het lijden van Christus. Als de Heilige Geest je laat zien waartoe dat nu alles nodig was, om je te verlossen van de zonden, en je ziel wordt daarmee vervuld, dan klinkt het op uit je hart: Ik zou nooit meer willen zondigen, als ik zie wat mijn Heere Jezus Christus voor mij heeft willen lijden en voor mij is gestorven vanwege mijn zonden. Nee, de zonden van Gods kinderen zijn niet goedkoop. Er zijn weleens van die momenten dat ze dat zondige leven zo moe worden. Dan zouden ze het liefst bij de Heere zijn. Waarom? Om nooit meer te hoeven zondigen en om geen last meer te hebben van die oude mens. Dan kunnen ze toch Paulus wel eens begrijpen, die zei: *'Ik heb een begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn, want dat is zeer verre het beste.'* De afsterving van de oude mens, dat is de tweede stervensgenade.

En dan de laatste: Een doorgang tot het eeuwige leven. Jawel, dan lijkt die dood een donkere poort, waar je zo bevreesd voor kan zijn om daar doorheen te moeten. Maar achter die donkere poort ligt voor Gods kinderen dat eeuwige, zalige leven met de Drie-enige God, met die ganse Kerk; die grote schare die niemand kan tellen. Het is de Heere Jezus Christus Zelf, Die deze weg gebaand heeft naar het Vaderhuis hierboven. Toen Hij opvoer ten hemel, heeft de Kerk gezongen: *'Verhoogt, verhoogt de poorten, rijst, eeuwige deuren, rijst omhoog, opdat de Koning in mocht rijden.'* Omdat de Koning door die poort naar binnen gegaan is, zullen allen die Hem liefhebben achter Hem aankomen, door de poort van de dood heen, tot in het eeuwige leven. Gemeente, wat ligt er toch een diepe, rijke troost in de dood van Christus.

Als je nu zo eens door het ware geloof op die gestorven Christus mag zien, en de Heilige Geest geeft je licht over de rijke vruchten die daaruit voortgekomen zijn, dan mag je in verwondering wel eens zeggen: Mijn dood is geen dood meer voor mij. Mijn dood zal leven zijn voor mij. En als ik dan straks moet gaan door het dal van de schaduw des doods, dan hoef ik geen kwaad te vrezen. Ja, dan zegt het geloof: *'Want Gij zijt met mij.'* Al moet ik dan straks door die donkere vallei van de dood. Het zal uitlopen op dat hemelse Vaderland hierboven. Dan zal ik eeuwig bij mijn Heere en Zaligmaker mogen zijn. O, als zo het geloof in Christus beoefend mag worden, gemeente, dan zal de vrees wijken voor de dood. Dan mag je zeggen: Wat vrees ik nog voor de dood? Die is door mijn Heere verslonden tot overwinning. *'Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning?'*

O, nu is mijn Heere Jezus Christus de dood ingegaan. Zou ik ook niet moeten verlangen om te sterven? Moet de dood geen troostvolle bode voor mij zijn, zodat ik straks eeuwig verlost ben van al mijn onreine gedachten en woorden en daden? Om straks, achter mijn dood, mijn Verlosser te mogen aanschouwen, Die voor mij geen vreemde zal zijn? '*Heere, mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot, want ik weet: mijn Verlosser leeft.'* O, als ik zo door het geloof op U mag zien, o mijn stervende Heiland, dan verlangt mijn ziel naar U. '*Maar (blij vooruitzicht dat mij streelt!), Ik zal ontwaakt Uw lof ontvouwen, U in gerechtigheid aanschouwen, verzadigd met Uw Godd'lijk beeld.'* Dan ben ik voor eeuwig mijn oude bestaan kwijt, die oude mens, dat verdorven vlees, die hier op aarde door Uw dood al begon te sterven.

3. Zijn vruchtbaar sterven.

Dat brengt ons bij onze laatste gedachte: Zijn vruchtbaar sterven. Als je zo op de Catechismus let en je gaat er eens rustig voor zitten, wat de Catechismus allemaal naar voren brengt, wat de Heere Jezus verworven heeft door Zijn lijden en sterven, is het zoveel, zoveel. De leerling heeft gesproken van de verlossing van de verdoemenis, het ontvangen van genade, gerechtigheid en het eeuwige leven, de bevrijding van het strenge oordeel, het wegnemen van de vervloeking die op ons lag. Hij spreekt over de betaling van zijn zonden, over de vergeving van zijn zonden en dat blijde vooruitzicht om straks eeuwig met de Heere te leven. Voelt u wat een volheid van genade de Heere Jezus verworven heeft door Zijn sterven? En dat voor een zondaar die niets verdiend heeft, die niets heeft. Maar bij Hem is het te verkrijgen.

Als dan die leerling dat allemaal heeft mogen belijden in de Catechismus, dan vraagt die onderwijzer: *Wat verkrijgen wij nog meer voor nuttigheid uit de offerande en de dood van Christus aan het kruis?* Houdt het niet op? Nog meer, nog meer zegeningen? Wat zegt de leerling dan in antwoord 43? *Dat door Zijn kracht onze oude mens met Hem gekruisigd, gedood en begraven wordt, opdat de boze lusten des vleses in ons niet meer regeren, maar dat wij onszelf Hem tot een offerande der dankbaarheid opofferen.* Nog meer. Dan spreekt de leerling over de oude mens. Dat is best een lastige uitdrukking om uit te leggen: de oude mens en de nieuwe mens.

De oude mens, we komen het ook in de Bijbel verschillende keren tegen. Dan wordt het als volgt uitgelegd: Dat is de aangeboren blindheid en de verdorvenheid van de mens. Want kijk, gemeente, als de Heere komt in je leven en je hart wordt vernieuwd, dan ben je daarmee niet gelijk een volmaakt heilige. Want je hebt ook nog een lichaam der zonden dat je met je meedraagt. Daar zitten ook die zonden nog in, die soms nog zo sterk kunnen zijn. Kijk, en dat wordt de oude mens genoemd. Maar die moet sterven, sterven met Christus. Dat wordt hier eigenlijk heel eenvoudig beleden. Ja, wat betekent dat, dominee? Want als ik dat dan zo hoor, de oude mens sterven met Christus, wat betekent dat dan? Sterker nog, er wordt hier gesproken over de oude mens die met de Heere Jezus gekruisigd, gedood en begraven wordt. Wat is dat? Hoe moet je dat zien? Gemeente, dat kun je op twee manieren uitleggen: Vanuit Christus gezien en vanuit een zondaar gezien.

Ik ga eerst proberen uit te leggen wat het is, om vanuit Christus te zien hoe Zijn kinderen met Hem gekruisigd, gestorven en begraven zijn. Wij weten dat de Heere Jezus dat gedaan heeft op het kruis van Golgotha als Borg. Hij deed dat in de plaats van een zondaar. Dat deed Hij helemaal alleen. En toch heeft de Heere Jezus op een verborgen manier al Zijn kinderen in heel dat lijden, gekruisigd worden, sterven en begraven, meegenomen, terwijl ze er zelf niets van ervaarden. Hoe dan? Nou, Hij heeft allereerst de menselijke natuur aangenomen. Hij is ze allemaal gelijk geworden, uitgenomen de zonde. Zo heeft Hij Zich als het ware met dat lichaam aan Zijn Kerk verbonden, en heeft alle zonden ook op Zich genomen. Maar Hij droeg ook al Zijn kinderen in Zijn hart.

Ik vind het altijd zo mooi dat de Heere God aan Mozes bekendgemaakt heeft, hoe de hogepriester eruit moest zien. Dan weten jullie, jongens en meisjes, dat hij zo'n prachtige borstlap had met die twaalf stenen, waar de namen op gegraveerd stonden. Zo droeg als het ware de hogepriester het volk op zijn hart. En waar die hogepriester ook naartoe ging, altijd waren die namen op zijn hart. Nou, als dat bij de hogepriester op aarde al zo geweest was, hoeveel te meer bij de Heere Jezus? Al die namen waren in Zijn hart, ja, in Zijn handpalmen gegraveerd. Zo heeft Hij als het ware Zijn hele Kerk meegenomen en is Hij gekruisigd op Golgotha.

Als je het door het geloof op Christus leert zien, en je mag begrijpen en verstaan dat Christus Zijn Kerk daarin meegenomen heeft, niet letterlijk maar geestelijk, dan kun je met Paulus zeggen – en dat is heel diep wat ik nu zeg, dat weet ik, maar het staat in de Bijbel, dus ik mag het ook preken – dan zeg je: *'Ik ben met Christus gekruisigd. Ik ben met Christus gestorven.'* En in de hof van Jozef van Arimathea zegt de Kerk: *'Ik ben met Hem begraven.'* Omdat Christus je meenam in heel deze weg. Dat is vanuit Christus gezien.

Maar nu vanuit een zondaar gezien. Ik las bij de bekende oudvader Theodorus van der Groe: De dood van Christus heeft een overslaande kracht en werking in de harten van al degenen die Zijn dood met een waar geloof aannemen en toe-eigenen. Zoals Christus letterlijk gestorven is en Hij had de zonde van Zijn Kerk op Zich, zodat die zonden ook mee moesten sterven, zo gaat de Heilige Geest iets van dat stervensproces in het hart van een zondaar leggen die bekeerd wordt. Zodat je gaat sterven aan de zonde. Dan moeten de zonden de deur uit. Dan ga je breken met de zonde. Dan krijg je een droefheid over de zonde. Dat zijn allemaal kenmerken van: met Hem gekruisigd, met Hem gestorven en met Hem begraven. Dan krijg je ook een walging van jezelf vanwege de zonde.

Wat doen zulke ontdekkingen nu? Hebt u ook zo'n last van de zonde? Heb jij zo'n last van de zonde, terwijl je toch kan zeggen dat je de Heere liefhebt? Wat moet je dan met die zonde doen na ontvangen genade? Hoe moet je nu je zonden kruisigen? Hoe moet je nu je zonden doden? Hoe moet je ze nu begraven? Ja, dat kun je zelf niet. Maar weet je wat nu het geloof doet? Het geloof doet zien op Christus, Die gekruisigd is, Die gestorven is, Die begraven is. Als je zo op Christus leert zien door het geloof, krijg je te geloven: In Hem zijn mijn zonden gestorven.

En tegelijkertijd leidt dat tot het gebed. Dan zeg je: Lieve Heere Jezus, als ik U zie hangen aan het kruis, mag ik weten, omdat U mij dat geleerd hebt, dat mijn oude mens met U gekruisigd is. Maar U weet toch dat ik er nog zo'n last van heb. Heere, U kent mij toch. U weet toch van al die overgebleven zonden in mij. En U weet ook hoe machteloos ik ben om die zonden te kruisigen, te doden. Ik kan het niet, Heere. En toch zou ik die zonden willen doden. Ik zou die zonden wel uit mijn lichaam willen trekken. Maar het gaat niet. Ze zitten er elke keer weer.

Maar Heere Jezus, nu heb ik door het Woord gehoord en in het Evangelie ontdekt dat U ze feitelijk al gedood hebt. Zou U ze dan ook in mij willen doden? Heere, wilt U geven dat ik mag strijden tegen die zonden en dat ik die zonden eronder mag krijgen door veel te verkeren aan het kruis van U, om zo te sterven aan de zonden, en daar tegenover mijzelf als een levend dankoffer op te offeren aan U? Want dat bent U zo waard. En dat is ook Uw Vader zo waard. Het is mijn hartelijke begeerte om zo voor U te mogen leven. Nee, die boze lusten mogen mijn hart niet vervullen, o Heere.

Maar mijn hart zou vervuld moeten zijn met liefde tot U. Daarom, Heere, wilt U er dan voor zorgen dat die zonden in mij gedood worden? Wilt U mij steeds maar trekken naar dat kruis van Golgotha, en geeft U mij veel gedachten over Uw kruisdood, over Uw verzoenend sterven, want dat is toch het medicijn om niet in de zonden te vallen? Leer mij zo te strijden. Heere, wilt U mij dan leiden, zodat U in alles de eer mag ontvangen? Vindt dat nu weerklank in uw hart, gemeente? Is zo die gekruisigde, gestorven en begraven Heere Jezus dierbaar voor je geworden?

Ben je daarom met al je zonden en overgebleven zonden zo dikwijls te vinden aan de voet van het kruis, om daar te zeggen: Wanneer komt toch die dag dat mijn oude mens voor eeuwig gekruisigd, ja, gestorven en begraven is, met U, o lieve Heere Jezus.

Amen.

Zingen: Psalm 116: 8 en 9:
Vers 8:
Nu zal ik voor de weldaân, die 'k genoot,
Aan Hem, naar mijn geloften, eer bewijzen,
Hem onder al Zijn gunstgenoten prijzen.
Hoe kost'lijk is in 's HEEREN oog hun dood!
Vers 9:
Och HEER, ik ben, o ja, ik ben Uw knecht,
Uw dienstmaagds zoon; Gij slaaktet mijne banden;
Dies doe ik U gewillig offeranden
Van lof en dank, U plechtig toegezegd.

Dankgebed.

Zingen: Psalm 56:6:
Gij hebt mijn ziel beveiligd voor den dood;
Gij richt mijn voet, dat hij zich nimmer stoot';
Gij zijt voor mij een schild in allen nood;
Gij hebt mijn smart verdreven;
Uw dierb're gunst is m' altoos bijgebleven;
'k Zal, voor Gods oog, naar Zijn bevelen leven;
Zo word' door mij Zijn naam altoos verheven;
Zo word' Zijn lof vergroot

Zegenbede.